

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ (Мінфін)

вул. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 206-59-47, 206-59-48, факс 425-90-26
E-mail: infomf@minfin.gov.ua Код ЄДРПОУ 00013480

06.06.2017 № 07010-04 - 2/14853
На № _____ від _____

**Верховна Рада України
Народному депутату України
Березі Ю.М.**

Шановний Юрію Миколайовичу!

Міністерство фінансів України відповідно до листа Голови Верховної Ради України А. Парубія від 19.05.2017 № 11/10-1811 розглянуло Ваш депутатський запит від 17.05.2017 № 010-583п щодо фінансування вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації і повідомляє.

У Законі України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» Міністерству освіти і науки України за бюджетною програмою 2201150 «Підготовка кадрів вищими навчальними закладами I і II рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики» враховані видатки у сумі 4708,3 млн. грн., у тому числі за загальним фондом – 3713,3 млн. грн., за спеціальним фондом – 995,0 млн. гривень.

Статтею 22 Бюджетного кодексу України встановлено, що головний розпорядник бюджетних коштів розробляє план своєї діяльності, здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень та оцінку ефективності бюджетних програм, забезпечуючи ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів у бюджетному процесі.

Розподіл видатків між конкретними закладами і установами та за напрямками використання коштів здійснюється головним розпорядником коштів.

При цьому, статтею 23 Бюджетного кодексу України передбачається можливість здійснювати за рішенням Кабінету Міністрів України, погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, перерозподіл видатків за бюджетними програмами у межах загального обсягу бюджетних призначень головного розпорядника бюджетних коштів.

У разі надходження відповідного проекту урядового рішення від Міністерства освіти і науки України Міністерство фінансів України розгляне його в установленому порядку.

263535 *

Одночасно повідомляємо, що, за даними Державної казначейської служби України, станом на 1 травня 2017 року вищими навчальними закладами було розміщено на вкладних (депозитних) рахунках в установах банків державного сектору економіки 1472,2 млн. грн., в тому числі Дніпропетровським державним аграрно-економічним університетом - 3,0 млн. гривень.

З огляду на наведене, питання фінансування вищих навчальних закладів І–ІІ рівнів акредитації має вирішуватися Міністерством освіти і науки України в межах та за рахунок видатків, передбачених у Державному бюджеті України на 2017 рік.

Водночас зазначаємо, що проблема нестачі коштів на утримання вищих навчальних закладів Міністерства освіти і науки не є новою і виникає з року в рік.

Серед основних причин, які призводять до виникнення дефіциту коштів на оплату комунальних послуг та енергоносіїв вищими навчальними закладами, є їх неефективна мережа, нераціональне та нецільове використання наявних фінансових та матеріальних ресурсів, незадовільний стан формування, розміщення і виконання державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою.

На сьогодні мережа вищих навчальних закладів країни не відповідає європейським стандартам.

Так, у 2015 році в Україні функціонувало 323 вищих навчальних заклади І–ІІ рівнів акредитації державної та комунальної форми власності та 197 вищих навчальних закладів ІІІ–ІV рівнів акредитації.

При цьому в Україні на 1 вищий навчальний заклад ІІІ–ІV рівнів акредитації припадало 229,7 тис. осіб, тоді як в Європі цей показник становив: в Італії – 1 заклад на 945,9 тис. осіб (65 ВНЗ державної форми власності); Іспанії – 1 заклад на 1 млн. осіб (47 ВНЗ державної форми власності); Франції – 1 заклад на 848,7 тис. осіб (78 ВНЗ державної форми власності); Чехії – 1 заклад на 404,3 тис. осіб (26 ВНЗ державної форми власності).

Показники державного замовлення на підготовку фахівців вищим навчальним закладам доводяться Міністерством освіти і науки з урахуванням наданих ними пропозицій.

Проведені у 2015 році Державною аудиторською службою контрольні заходи засвідчили, що такі пропозиції сформовано без урахування попиту на окремі спеціальності на ринку праці державного сектору економіки.

Результати виконання державного замовлення у 2016 році на підготовку фахівців з вищою освітою також свідчать про необґрунтованість підходів державних замовників до його формування, що в свою чергу призводить до неефективного витрачання бюджетних коштів.

Рішенням Уряду на 2016 рік прийом на перший курс за освітніми ступенями «молодший спеціаліст», «бакалавр», «спеціаліст» та «магістр» (на основі повної загальної середньої освіти) був визначений у обсязі 164,5 тис. осіб, тобто 76,2 відсотка випускників 2016 року.

Під час формування проекту вказаного урядового рішення Міністерство фінансів України наголошувало на необхідності скорочення показників прийомів, визначених у проекті акта.

За результатами фактичного прийому Міністерством економічного розвитку і торгівлі були внесені зміни до затверджених показників прийомів, з урахуванням яких фактичний прийом на перший курс за освітніми ступенями «молодший спеціаліст», «бакалавр», «спеціаліст» та «магістр» (на основі повної загальної середньої освіти) становив 154,3 тис. осіб, або на 10,2 тис. осіб (на 6,2 відсотка) менше, ніж було затверджено рішенням Уряду.

Обсяги державного замовлення для деяких галузей освіти не відповідають потребам ринку праці та роботодавців. Попри загальне перенасичення ринку праці фахівцями з фінансів, менеджменту, маркетингу, підприємництва, права, психології, показники кількості абітурієнтів, які приймаються на умовах державного замовлення, фактично не скорочуються. Вказане призводить до складнощів з влаштуванням таких фахівців на роботу за фахом після завершення навчання, і, як наслідок, до неефективного витрачання бюджетних коштів на їх підготовку.

Розміщення державного замовлення відбувається без застосування галузевої ознаки. Наприклад, мистецькі та аграрні вищі навчальні заклади поряд з підготовкою галузевих фахівців здійснюють підготовку фахівців за галузями та спеціальностями, не притаманними таким галузям (право, економіка, менеджмент, адміністрування тощо).

Вартість підготовки вказаних фахівців у таких навчальних закладах перевищує вартість підготовки аналогічних фахівців у галузевих вищих навчальних закладах, що не сприяє раціональному та ефективному витрачання бюджетних коштів.

За результатами державного фінансового контролю фінансово-господарської діяльності 90 вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації Міністерства освіти і науки, проведеного Державною аудиторською службою та її територіальними органами, протягом січня–грудня 2016 року встановлено порушень загалом на суму 510 млн. гривень, у тому числі фінансових порушень, що призвели до втрат, – на суму 76 млн. гривень.

Зокрема, встановлено факти надання одноразової адресної грошової допомоги випускникам вищих навчальних закладів, які здобули освіту за напрямами і спеціальностями педагогічного профілю, але не відпрацювали трьох років за направленнями на посадах педагогічних працівників у навчальних закладах. При цьому виплачена вищими навчальними закладами допомога не була повернута до державного бюджету.

З метою ефективного управління фінансовими та матеріальними ресурсами, розв'язання проблем, виявлених під час контрольних заходів, та попередження порушень законодавства Державною аудиторською службою рекомендовано Міністерству освіти і науки України здійснити ряд заходів, спрямованих на усунення фінансових порушень, а також розробку нормативних актів, які забезпечать їх виконання, зокрема порядку та механізму відшкодування аспірантами або докторантами вартості навчання, що були

зараховані до аспірантури або докторантури за державним замовленням, у разі відрахування їх через невиконання індивідуального плану роботи без поважних причин.

З огляду на наведене, мережа державних вищих начальних закладів потребує оптимізації, а сфера державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою – кардинального реформування, впровадження нової системи фінансування вищих навчальних закладів державної форми власності, яка б відповідала найкращим європейським і світовим практикам.

З повагою

Міністр

О. ДАНИЛЮК

